

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.19. Et liniuit oculos. Dum Dominus oculos linit, itæ demulcet, & afficit, vt implepleatur illud: Centuplum accipet: vt patuit in Arnulpho.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

X. Doctrina Evangelica & beatitudo abscondita.

adeo insigni manifestet. Dei opus est Doctrina docetque rationem, ob quam creatus fuerit homo, & in quo consistat beatitudo, vltimus finis hominis, quibusq; medijs illam assequamur. Est autem hæc sapientia adeo abscondita, vt illam nullo potuerint tempore comprehendere, nec imaginari etiam subtilissima creaturarum ingenia. Circa quod valde fidei discurret Iob secum inquirens in quo vera possit sapientia reperiri: *Iob 28.1. Hæc argenti venarum suarum principia &c. Sapientia vero vbi inuenitur: Varijs adductis metaphoris, aurum, maris & abyssi declarat, quod illam nullus potuerit intellectus creatus assequi, quodque velut opus diuino intellectui proprium, ipse solus eam posset exponere: & ad hunc finem descendit Dei filius in mundum vt probat vates Baruch alio non minus longo, ac mysterioso discursu. Nequibant homines suis vrbibus suum comprehendere finem verum, in quem fuerunt creati, nec intelligere in quo eorum consisteret vera beatitudo. Quocirca de hoc singuli plures errores, quam verba proferebant, de quibus tractatus edidit amplissimos D. August. in libris de Civitate Dei.*

XI. Christus illam aperit.

Veni Dei filius, & hanc in terra proponit sapientiam, exponens finem propter quem Deus nos in mundo creauerit, scilicet cælum, vbi tantummodo vera est beatitudo: vianque eò tendentem aperit esse dolores, mortem, crucem, paupertatem, persecutiones, lacrymas, vitam perdero vt illam assequantur &c. O Domine, quam est hoc opus q.erosum & quis illud intelliget? Quod si vitam voluero, mortem oportet vt amplectar? Si diuitias appetam, illas reiciam? Si quietem optaero, laboribus incumbam? Si gloriam quaerito, crucem intelligem? Hoc Christus diuitibus proponit, illis facultatum suarum perfruens contemptum, & elemosynam: sed quis fructus? *Uridebani enim, qui erant auari. Accedit Dominum adolecens opibus prædiues, & viam ab eo percunctatur sapienter: dicit Dominus: Vade, vende omnia que habes, & da pauperibus &c. Et habebis thesaurum in caelo. Audit hoc adolecens & nondum prolatis perfectè verbis, terga vertit Saluatori: Abijt tristis.*

Inc. 16. 14. Matt. 19. 32. Ioh. 8. 37

Hæc vna fuit ratio, cur in Christum salutiosi surrexerint, quia doctrinam hanc non capiebant, eamque vt delirium anileque fabulas deridebant. Hic est autem legitimus verborum illorum sensus, quibus illes affatus est Christus: *Quæritis me interficere: quia sermo meus nonne apit in vobis Domine, qua ratione opus hoc quod prædicas*

intelligam? Doctrina est hæc difficillima, talisque futura est mundo, & labore non paruo tui sudabunt discipuli, quibus hanc præcipis adimplendam. *Enites in mundum vniuersum predicare Marc. 16. Evangelium &c. Illam in hoc opere considerat: via namque vt visus reparatur, & oculi efformentur, ea est, que huic videtur esse contraria: nempe massa lutuli. Iter ad quietem est labor, & quanto videtur hos esse grauios, tanto fit spes tua solacio. Idcirco dixit D. Iacobus: Omnia gaudia excelsissima, fratres mei, cum in tentationibus varijs incidetis: hæc quamobrem? ac ea est ratio, quam assignat Ilias iuxta septuaginta: verba fuerunt hæc illa, quibus (scite D. Hieron.) Paula vidua omnis pecuniam sanctitatis, velut communitum se tulero sustinebat: *Tribulationem super tribulationem, spem super spem expectate: vbi nostra vulgata loquitur: Manua, remanda, expecta, reexpecta &c. Quando super te grauis irruit aduersitas, conide animosus: est etenim aduersitas, qua requies obtinetur: & quando tribulationem tribulatio sequitur: spes tortoris spem corroboret: iam enim ab Apolloto præmoneris: *Quod momentaneum, & breue est tribulationis nostra, supra modum in sublimitate æternæ gloria ponitur operatur in nobis. Quod tribulatio gloriam operetur? Paupertas accumulet diuitias? Mors temporaria vitam operetur æternam? Vtique: Ito etenim Dominus effugit oculos: & hoc quod visum quis vixerit dimente, illique: sic cre. ipsum est medium, quo visus oculique comparantur.***

§. 19. Et linuit oculos. Dum Dominus oculos linuit, ita demulcet, & afficit, vt impleatur illud: Centuplum accipiet: vt patuit in Arnulpho.

A Pertus adhuc in hoc opere Dei manifestantur opera, si formam, attendas, quæ dicit euangelista lutum à Christo fuisse appositum: *Linuit oculos eius.* Nullus opex hoc eret mysterio. Nota verbum *linuit*, quod derivatur *Alenire*, & proprie significat demulcere, & fouere. Sic ait Cicero, quod iudex vii verbis debeat lenionibus: *Iudicis delinctor debet esse oratio &c.* de Principe Sichimorum referuntur dicitur quod aduertens Diuam *Resistit de lamine blanditij. q. d. Euangelista, quod Christus non cum impetu lutum oculis cæci liniecit, velut laminam ferri, sed quod summa suauitate ac modestia hoc illis superposuit, ita illos obliuiscens,*

Iacob. 1. 2. Epist. 27. ad Eufor. de Epist. Paphio le matris. Ista. 2. 10. 1. Cor. 4. 17. 48. Quid hic significet. Cicero. De claris oratoribus. Gen. 34. 3.

ineffabilem quandam cœcus ex eo hauserit vclu-
 pratem, delicias & quandam vt ita dicam prori-
 tum adeo suauem, vt ex eo cor illi summa hila-
 ritate perfunderetur: vide non exiguum futuræ
 cepit salutis visusque fiducia. Ex quo causam
 elicitus tantæ patientiæ & quietudinis in cœco,
 sentiente sibi per faciem litum obliuiri. Etiam
 vobis, si quempiam videtis lutum colligentem,
 quo vos commaculet, dicite illi, quam ego
 hoc animo sustineatis, magis autem cœcus.
 Cœci ad omnem faciem sunt male suspiciones:
 vt enim in inferi nihil vident & communiter lu-
 dibrio exaspantur, quidquid sentiant semper si-
 bi formidant totum inrogari, quocirca continuo
 se hanc ob propugnati, sibi que auxiliantur. Non
 hoc egit cœcus hic, sed collum potius promp-
 tus ad Christum extendit, faciem suam tanto
 propius Christi manibus applicando, quanto magis
 illas sentiebat faciem suam peruenientes, adeo
 supereminentem præ gustam consolationem, vt
 non paruum in animo spem conciperet per tale
 medium oculos recuperandi, ac vultum, pariter
 hæc omnia in magnum sibi fieri beneficium.
 En tibi ad oculum manifestum opus manuum
 Dei prædelictum: nam obliuendo, sordidân-
 do, lutum aspergendos, vedunt nullam causam
 molestiam, non iniquam, non grauat, non ledit,
 in super eo ipso solatur, exhalat, mundat, fouet,
 spemque suggerit bonorum maximam.

II. Hæc Christus Dominus in electis suis opera-
 tur: etenim dum illos in totis æquidantibus,
 Chri-
 stus e-
 lectos
 non vulgarem illis adferant consolationem, ala-
 stus
 erantem, & manna illius abscondit delicias
 quomo-
 do luto
 obli-
 niat.
 vel alta meta creatura produci: nam soli Deo
 proprie conuenit delectare per dolores, per ad-
 ueritates exhilarare & per illud omne quod ap-
 pertus repugnat per egritudinem illi & veram cautæ
 voluptatem: Et vt rem Deo propriam ad su-
 gnare significat, hoc amicus ille Iob Eliu ex in-
 terpretatione D. Greg. Acrier in tyrannos inuahi-
 ter, qui nec Deum inuocant, nec agnoscunt, &
 do numero singulari transiens ad plurale, vt ibi
 Vnde
 dem notat D. Greg. phras. SS. litetis admodum
 potest
 similitari, sic aut. *Es non dixit vbi est Deus qui se-
 cū oria*
 rury
 est *Eloah* quod Deus significat, secundum quod
 rannus
 Iob 35
 tur in potentioribus contra pauperes tyrannus illa

non toleranda: Respondet tunc ex eo, quod non
 cognoscant, nec considerent Deum factorem
 suum, iudicem aliquando venturum, qui strico
 plechet supplicio inultas eorum pro trunali ty-
 rannides. Hoc autem elata voce conabatur illis
 persuadere iudex & rex Salomon, dum ter-
 Reges potentesque Principes suo alloquitur: *Pre-
 bere aurem vos, qui coninetis multitudines, &
 placetis vobis in turbis nationum: quoniam data
 est à Domino potestas vobis, & virtus ab Alissi-
 ma, qui in errograbis opera vestra, & cogitationes
 seruabitur.* Deo huic, qui velat iudex vniuersa-
 lis rationem exigit à Regibus atque omnibus
 adeo seueram, proprium inquit est & singulare,
 ita vt in nullo alio præterquam ipso, reperiri possit
 huius operis effectus: *Qui dedit carmina no-
 cte.* Nonnulli per hoc nomen *Carmina* reuelatio-
 nes intelligunt particulares quibus Deus non
 nullos honores noctibus, & dum strato suo re-
 quiescant: Sicut vt iudico, Iob his verbis iusi-
 nuat: *Per somnium in visione nocturna, quando ir-
 ruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo:
 Tunc aperit aures virorum, & erudient eos in lectulo
 disciplina: quod vix dignitate mentisque con-
 spicuis, velu prophetis, secreta sua Deus per
 somnium nocturne communit, eos illis in so-
 pore delinens, quo ad suauorem quietem obdor-
 miunt. Alij sub hoc nomine *Carmina* captum
 stellas de nocte collucentes, quæ lucis suæ splen-
 dore quasi quibusdam linguis laudum carmina
 Deo decantant, & mille benedictioribus applau-
 dunt: Nec ubi his dissonat Regis psalter: *Cæli
 enarram gloriam Dei.* Nonnulli hic animum cau-
 tam interpretantur, quæ noctibus vigiles sui can-
 tes dulcissimâ musicâ hominum videntur son-
 num redarguere & quasi illos exasperare, vt
 cum ipsis de strato assurgant, Dei laudes celebra-
 turi.*

Cæterum D. Gregor. & alij locutionem hanc
 esse dicunt & phrasim metaphoricâ, inde sum-
 ptam, quod in S. eloquio per noctem tribulatio-
 nes capiuntur & aduersitates, sicut per diem pro-
 speritates, voluptates, faustique successus. Sicut
 enim videntur cum ipsa luce cuncta homini bo-
 na communicari: nam hæc ea est quæ omnia
 hæc mortalibus aperte manifestat, sic nox, quid
 aliud dici poterit, nisi bonorum omnium moesta
 pñatio: nam eiusdem tenebris omnia illa no-
 bis absconduntur. Vnde Dauid dicit: *Per
 diem sol non uret te, neque luna per noctem, in-
 tendit declarare, quod iusti neque inter prospere
 se superbius extollant supra seiplos, neque in-
 ter aduersa se deiciant, animo que despondeant.*

Sap. 6
 IV.
 Quid
 hic per
 carmi-
 na in-
 telliga-
 tur.
 Iob 33
 Ps. 8
 V.
 Deus
 dat
 gau-
 dium
 tribulati-
 one.
 Pf. 130
 Hoc

patres, matres, & sponsas? Mortuus est ibi pauper, incoegratus, solus sub patre domus gradibus absconditus. Quia igitur ratio in hac vita illud impletur, ut in hac recipiant centuplum, eorum omnium que reliquerunt.

D. BERN. Bernardus secundum sonum litterarum & attendit quid tibi Dominus ipse respondeat, exponens quid sint isti campi, vinea, domus, mulieres & sponsae, quas datus est in hoc mundo, ut centuplum efficiant: addeudo: *Centies tantum accipiet, nunc in hoc tempore domos & fratres & sorores, & matres, & filios & agrorum, persecutionibus.* Has centies multiplicatas, comos, fratres, sorores, matres, filios, & campos illis reddet cum persecutionibus. Bone Deus! Augurati simile est hoc: Cum persecutionibus potius perstantur patres, matres, fratres, sorores, campi, & facultates, ut pater in Martyribus. Quomodo igitur cum ipsis hæc omnia centies duplicata restituet?

VIII. Eleganter hic dicitur D. Bernardus, abdita declarans. S. dicitur ea loca, & hæc cuncta comprehendens concludit: quod sancti, cum tribulationibus, quas illis Deus immittit: tot consolationes, iudicium, gaudia, & coelestes recipiant exultationes, ut plura hæc valeant, quam centies gaudium illud, quo frui poterant ex partibus, matribus, fratribus, fororibus, yxonibus, campis, &c. Etenim cum tribulationibus futuri spes crescit & certa præmiij, quo mirum in modum corda dilatantur: *Gloriamur in tribulationibus: quoniam tribulatio patientiam operatur, &c. spes autem non confundit.* Sic asserit D. Apostolus. Hoc paucioribus verbis explicat D. Bernardus. *An non centuplum habet omnium qui impletur Spiritus S. qui Christum habet in pectore nisi quod longe plusquam centuplum est. visitatio Paracleti Spiritus & præsentia Christi.* Ad cuius confirmationem hæc de psalterio subiungit: *Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine, quam abscondisti timentibus te? perfecisti eis qui sperant in te.*

Hoc, mea quidem sententia, sanctissima sponsa declaravit, filia Regis, quæ omnem suam gloriam clamat in interiori consistere: *Omnis gloria eius filia Regis ab intus: quam videret avimabus perluadere quæ sola ducuntur pulchritudine, & gloria exteriori: illis igitur ait: Nigra sum sicut formosa filia Hierusalem, sicut Tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis. Nolite me considerare quod susca sum, quia decoloravit me sol. Si oculos ad exteriora Sanctorum deflectamus, in illis videbitur mus, quod tantum nobis obijciatur, sicut as-*

serit laboribus, tribulationibus, miserijs, nihil etenim aliud cernimus præter humiliationem, opprobria, vilipensionem, ignominias, & cruciatum, & eoque modo, ut qui illos intuetur illos iudicat præ tristitia, desolatione, molitione contumptio: *Qui videbantur foras iugiter aut me: psalms propheta Regius: iudicabant enim me desolationibus, et inquitque oppellum: qui in eo me statim attendebant, fugerunt à me: nam omnes tristitiam fugiunt. Necumtamen si peccata interiora, repleri sunt consolatione, tantoque superabundanti gaudio, ut nullum ei sit gaudium, quo interius demulcentur, æquiparandum. Pelles illa tribulationibus luteæ, splendorem, gloriam & interiora tegunt gaudia quibus sancti perfruuntur, dum afflictionibus & aduersitatibus acceruntur, quatenus per eas protegetur illud gaudium contra pulverem iniurias & omne illud, quod in eis possit gaudium hoc diuinare.*

Veteris illa arca testamenti taliter erat composita ac disposita ut in parte interiori respiceret, radiosque de se lucis emitteret: nec non manna illud dulcissimum consideret, sed ex parte exteriori pellibus asperioribus tecta videtur. Iuxta hoc ipse ait sponsa: *Nolite me considerare, quod susca sum: Nemo admittetur, si me videat exterius lordidam, & tristem nocti comparandam: ne me vili habueris, ne quasi tristitia melancholicam despexeris, quam nigrum illud facies exterius prodit, quod in me conspicitur: non enim tale est nec hinc sum mihi us est mari digna: Quia decoloravit me sol.* Perpetui namque tribulationes quæ sic me, quoad exterius, lusciam efficiunt ex Ch isti provent amore: hic ille est, qui me, hac exteriori vestivit nigredine qua me vides deformatam: hic ille est, qui me ad tantarum obligat tolerantiam afflictionum, persecutionum, dolorum: & quo hæc omnia gratiora sunt, & quoad exterius premunt, vigentque atrocius, eò me quoad interius gaudio suffundunt: vberius. Ut de me hoc intelligatur, quod in interiori non minus formosa sum, nec inferiora sunt gaudia, voluptates ac deliciae, quibus fruor, interiora, quam sorda & nigra, quod hominem spectat exteriora: eodem namque pede progrediuntur aduersitates exterius & gaudia interiora, quibus me Deus demulcet. *Quasi tristis, inquit Apostolus, semper autem gaudentes quod d. tristitia, quæ primo se spectanda offert conspectui eorum, qui nos mortore tabescentes existimant, vera non est tristitia: Quasi tristis: verò aut talis non est. Gaudium exultatio, letitia, qua interius demulcemur, hæc est,*

IX. Anima iusti non gra sed formosa.

est, na hæc est vera cordis lætitia, quæ Exsuperat omnem sensum.

Hinc igitur collige, quid sit illud centies duplicatum, & audi mellifluum D. Bern. Hoc ergo centuplum adoptio filiorum est, libertas, & primitie spiritus, delicia charitatis, gloria conscientie, regnum Dei, quod intra vos est, non utique esca vel potus, sed iustitia & pax, & gaudium in Spiritu S. gaudium sane, non solum in spe gloria, sed etiam in tribulationibus: Hæc virtus ex alto, qua Andream fecit amplecti crucem, Laurentium videre crucifixum, Stephanum pro lapidantibus orare: hæc illa pax, quam suis reliquit Christus, qua superat omnem sensum, &c. Eximius gaudet hæc verba conceptibus, & cætera quæ his conformia proloquitur. Ex quibus colligi deberet ista declaratio, cuiusdam historię, quæ ipsi D. Bernardo conrigit, quam refert Ludouicus Granatenlis vir meritis nemine inferior quem & Pontifex Gregor. summopete laudauit: huic iuhærens argumento.

Dum D. Bernard. in Flandria spiritu flagrans ardentissimè prædicat, inter alios, quos ad meritorem vitæ frugem reduxit, eminebat nobilis quidam cognomento Arnulphus quem mundus fortioribus negotiorum atque affectuum catenis inuicem captiuum detinebat: Dum igitur vir hic mundo repudiū mittit, & in monasterio Clauuallensi monachum induit, tanta D. Bernardum ex hac conuersione lætitia inuadit ut præsentibus cunctis monachis non uentus fuerit asserere: Christum non minori admiratione dignum in huius Arnulphi conuersione, quam in resuscitatione Lazari: eum enim tot seculis esset velut nexibus ireturus, & in profundo tartarum deliciarum sepultus, eum tamen resuscitauit, & ad nouam illam vitam reduxit, quam diuitem in principio vehementer admodum miraretur, magis tamen adhuc in eius progressu multo sanctiori. Crebro colicæ doloribus urgebatur, quibus ita angebatur, ut ad extrema decideretur. His igitur cum vna die rē sic quasi sensibus impos iaceret, vocis ex petis, & omni vitæ spe sublata, extrema moribundum Vitione munit erant: ille verò post pusillū sibi reddens, illico cepit in Dei laudes alius exclamare: Vera sunt, o bone Iesu, vera sunt, quæ dixisti: cum autem hæc læpius iteraret, obstupescunt Monachi, quærentque ut quid hæc diceret: nihil aliud respondit: nisi læpius hæc verba proclamando: Vera sunt: bone Iesu, vera sunt quæ dixisti. Quidā ex circumstantibus dicebant: quod præ nimio dolore audire laboraret: quibus cum ille respondet: Non

sic est, fratres mei: nō sic se res habet, sed sanitate ac iudicij verba loquitur: Vera etenim sunt omnia, quæ Dominus noster Iesus Christus est locutus. Cui illi & nos quidem idem fatemur, sed in quæntum hæc tu sic exclamas? Respondit: quia Dominus dicit in Evangelio: quicumque eius gratia renunauerit: omnibus quæ possidet, centuplum accipiet in hoc mundo, & in sæculo futuro vitam æternam. Hoc igitur in me ipso impletum ex perior & confiteor: quod in præsentis recipio centies tantum in hac vita: vobis etenim notum facio: quod doloris huius immensa grauitas quam sustinēb: grata mihi sit adeo atque delectabilis ex spei fiducia quam ut certam saluationis meæ modo recepi: per eam transmutate nolim ob centies plura eorum, quæ in læculo dimisi: & ut certum asserim, quod gaudium spirituale ex illa spe promissas, centies milles gaudium exsuperet mundanum, quodque modo illud in hac vita presentio. Obstupuerunt omnes: alia verba audientes in Religioso laico, ex quibus agnouerunt, quod Spiritus S. qui in eius anima mansionem faciebat, hæc ipsa proloqueretur.

Hoc ex peti sunt viri morum integritate laudabiles & de hoc multa nobis profabatur: sancti. Alijs quoque tantis prodigium Mater Theresia de Iesu, tanto namque gaudio in patiendo gestiebat, ut vitam non alium ob finem desideraret sibi prolongari, unde hoc erat si frequens in ore: Aut parui aut mori. Et hoc apprime ab ea didicit filius illius primogenitus, comelque fidelissimus P. Fr. Ioan. a S. Cruce, vir spectatissimus: orans etenim in Legionia coram imagine Christi bantantis sibi crucem, ipsius audiuit Christum ex imagine sic interrogantem. *Ioannes qui dicitur pro laboribus: P sal 4.2.* quam mercedem exposculas? Cui ille: Domine, pax, & contemni pro te. Hoc, Domine, precium maximæ mihi erit consolationis, tribulationes, contemptum, penasq; tui amore tolerare. Et hoc ipsum exposuit, qui hoc probauerat ipse Dauid: dicendo: In tribulatione dilatasti mihi. Lætitiæ proprium est cor dilatare. Hoc Dñe, perfecisti, canit Dauid, aduersitates mihi permittens euenire: nam illis cor mihi supra modum dilatabatur, & spes confortabatur; velut aris vel auii lamina, tanto extenditur amplius quanto repetito malis verbere duris contunditur; sic enim hæc verba D. Aug. interpretatur, ex quo quam læ possimus enotare difficultatē obortam ex verbis D. Petri, quibus ad patientiam fideles adhortatur.

Scribit igitur & asserit, quod ab antiquis temporibus spiritus Dei declarauerit, & amantiauerit penas, passiones ac tormenta: quæ sancti Christi

50
L. cui titu
lus præsi
giur.
Dux pec
catorum.
X.
Exemplū
de Arnul
pho.

280
XI.
que ex
plis com
probatur.
Psal 4.2.

Christi amore essent palliati, nec non glorias posteriores: Spiritus S. praenuntiatus eas, qui in Christo sunt, passiones & posteriores glorias: quid hoc significat? Posteriores glorias? Posterius est relationum ad prius & ultimum ad primum, nec dici potest aliquid esse posterius, si non sit aliud prius: unde posteriores gloriae praesupponunt alias priores. Quae sunt igitur priores gloriae in electis Dei? non aliud ponis, quam penas leu

passiones antecedentes: *Eas, quae in Christo sunt, passiones.* Illae ipsae in iis, qui patiuntur propter Christum & eius amorem, *Eas, quae in Christo sunt,* sunt gloriae priores: in illos etenim iusti omnem collocant voluptatem habent delicias, & iam quibusdam iniurijs & contumeliis gloriae perferruntur: nam mundi sectatores adeo praeclearis non gaudent, dum maximis illi ieiunant cruciatibus. Cibos omni melle lapidiores vocantur D. Vincent. & D. Laurent. atrociora tormenta, quae circa eorum singuli, quando non tollerantur examinabantur cruciatibus, clariis animi sui testabantur voluptatem, dicendo: *Insuper haec egimus semper optasti.* Et D. Tiburtius quatuordecim carbones inardescabant, quos satellites praeparabant, eorum totas, & flores videbatur calcate inuicibus: unde Fabianum praefectum his verbis affatur: *Videatur mihi, quod super roseos flores incedam in nomine Domini mei Iesu Christi.* De quibus egimus aliam.

§ 20. Et laniavit oculos. *Applicat Christus medicinam ubi est infirmitas: sic faciunt sortes Israel & sponsa.*

Aliud hoc in opere declaratur, nepe quod Christus, velut supremus medicus, ubi medicinam applicet, ubi latet infirmitas. Vbi laborabat caecus in oculis. Oculis igitur apponatur medicina: *Laniavit oculos eius.* Quam male curaretur infirmus, si brachium habens laesum illi pedes vigerentur? Si humero vulnerato, remedium genibus apponeretur? Idcirco tam multos videmus male curatos. Laborat quis tubere in bursa ob pecunias alienas, applicat illi Cōsulfarius remedium in lingua, ut legat tot Rosaria. Alter laborat stegmate in lingua, quae frequenter murmuratione, & detractione inardescit, & medicina manibus apponitur: ut candelam ardentem praefigat manulozo, vel V. Sacramento &c. Notat D. Gregor. illud Spiritus S. dictum de expertissimis bellatoribus & custodibus lectuli Regis pacifici Salomonis: quod *Erant ad bella doctissimi.* Hieron. Bap. de Lanza. Tom. III.

Quartum coniecit, gladius hic alteri correspondet mystico, quem Spiritus S. afficit ad portam paradisi constitutum, quem dicit, *Flammum gladium, atque versatilem.* Collocavit Deus protoplastas nostros in paradiso voluptatis: & quia qui creatori suo servire debuerant gratiores, illum graviter offenderunt ingratiore, eos inde eliminavit & statuit quasi ad eius ingressum Cherubim flammeo gladio atque versatili terribilem: *Eiecit Adam & collocavit ante Paradisum voluptatis Cherubim, flammum gladium, atque versatilem.* Quod gladius hic igneus sit, facile capio: sed haerent SS. Patres in eo quod dicitur esse *Versatilis.* Quid est hoc? D. Gregor. interpretatur, amovibilem, non fixum, sed qui tolli possit, quo significetur: quod quamvis tunc temporis Deus extirpavit hominem, paradiso & gladium statuerit, quo illi ad regressum via occluderetur, tempus tamen venit, in quo gladius ille auferretur patebitque ad illum cuilibet ingressus, sicut per passionem suam. mortemque effecit amarissimum.

Porro communis est haec declaratio, q. d. gladius, qui fixus non erit, declinans, & territans semper in unam partem, sed versatilis: ut si venissent aliqui ingressuri, illum Cherubim vertet in hanc & illam partem, & hunc in capite, alium in pectore, alium in ventre ferret, ubicumque Cherubim expedire iudicaret. Congruum sane symbolū & quod exponimus, quod nobis praegradem suam Dominus declarat misericordiam: quamvis

Gen. 3.
24.
II.
Quid
signifi-
cet gla-
dium
versa-
tilis.
N n
quamvis